

Vrijheidsbeeld

Bert Neelen - de V van Victory

Bronzen boom met V-tak

Bert Neelen

Bert Neelen (Assendelft, 1950) studeerde Bouwkunde aan de MTS, deed daarna de lerarenopleiding d'Witte Leli en de Amsterdamse Academie voor Beeldende Vorming. Hij voltooide zijn studie aan de afdeling Monumentale Schilderkunst van de Rijksacademie van Beeldende Kunsten in Amsterdam. Hij exposeerde onder andere in Amsterdam, Hoorn, Den Haag en Düsseldorf. Werk dat hij in opdracht maakte is te zien in Alkmaar, Badhoevedorp, Harenkarspel en Almere. Sinds 2000 maakt hij deel uit van de kunstcommissie in Alkmaar.

Vrijheidsbeeld - de V van Victory

Vrijheid, dat is voor Bert Neelen de V van Victory. Het gezicht van Winston Churchill na het tekenen van de vrede, diens onafscheidelijke sigaar en dan dat V-gebaar. Simpel, direct en misschien ook licht verontrustend. Anders dan de vrijheid gerepresenteerd in de hemelladders van Afrikaanse volken als de Dogon in Mali. Eenvoudige, boomachtige structuren, bedoeld om de ziel van voorvaders naar de hemel te leiden.

Die hemel, in de overtuiging van de Dogon, is een land dat behalve in de kleur niet verschilt van het land waar ze tijdens hun aarde leven verblijven. Neelen is zijn leven lang geboeid door dit autonome, gelukkige volk dat al menig architect en kunstenaar, waaronder hijzelf, tot expeditie heeft aangezet. Hun hemelladders, hun wereldbeeld, hun hele manier van leven vormt een inspiratiebron, waaruit hij eindeloos zal kunnen putten.

In zijn vrijheidsbeeld aan de Rijsenhoutse Boeierstraat combineerde Neelen Churchills overwinningsteken met de elegante eenvoud van een boomstam. Moeilijker hoefde het niet te zijn. Want hoewel hij de gaten in de stam uit zijn oorspronkelijke model uit veiligheidsoverwegingen achterwege liet, is zijn artistieke overtuiging zichtbaar over de volle vier en halve meter van het bronzen monument. Het is een visuele ervaring die aanzet tot bezinning.

"Een sculptuur hoeft geen spektakel te zijn, vind ik, behalve als de plek erom vraagt. Ik ben niet religieus ingesteld, maar ik houd er wel van als een beeld uitnodigt tot contemplatie. Een vriend van mij heeft een heel klein beeldje van een boeddha met een tak op zijn hoofd. Dat is zo prachtig stil, de boeddha maakt volkomen deel uit van die tak. Dat is nou precies de uitstraling die ik zoek. Rijsenhout heeft een zeer actief en betrokken 5 mei Comité. Als je van zo'n comité het vertrouwen krijgt, hef je het glas maar krijg je tegelijkertijd pijn in je buik omdat je het moet gaan doen. Toch lukt dat dan. Bij het ontwerpen kon ik niet loskomen van de gedachte aan Churchill, aan de Dogon en aan de Eindelose Zuil van Brancusi. Met die inspiratie maakte het beeld bijna zichzelf. Dat is ook zoals ik het liefste werk. Met een vanzelfsprekend gemak, alsof het niet anders had gekund.

In de uitvoering viel alleen het maken van de huid tegen. Die ontstaat deels door een afdruk van het zand waarin het model gedrukt wordt. Na eindeloos patineren, branden, zuren en talken om de goede kleur te krijgen, heb ik veertien dagen lang boven op een vorkheltruck staan bikken en raspen om vervolgens de textuur helemaal goed te krijgen. De huid is erg belangrijk. Ik wil niet dat mijn hand daarin te zien is. Ook hier moet het zijn alsof het altijd al bestond. Het gaat er niet om dat je weet hoe het gemaakt is, maar wat het met je doet."

Zoeken, voelen, gefascineerd zijn, wachten op het momentum en dan maken wat eigenlijk al bestaat. Dit is het procédé dat Neelen koestert. Even talrijk als zijn interesses en fascinaties zijn de uitingen daarvan. Of het nou in beelden is, in plasticen, keramieken, schilderijen, foto's of combinaties daarvan, Neelen zoekt een manier om zijn verwondering weer te geven en eer te betuigen aan het onderwerp ervan. Zo bracht hij aan het voormalig Zuiderzee-eiland Wieringen letterlijk een ode met drie elementen gemonteerd op een balk. Een autoband voor de O, een dwars geplaatste wastafel voor de D en voor de E de zijkant van een ladekastje met het bovenste, middelste en onderste laatste uitgeschoven. Ode.

Begrijpelijk dat ook de schoonheid en de intrinsieke betekenis van het woord hem bezighoudt. Wat is de oorsprong van een woord als 'volledig'? Begon het met volheid of juist met ledigheid? Betekent volledig 'vol van leegte'? Je vraagt het je pas af als je zijn schilderij ziet, en ongemerkt neem je als toeschouwer de verwondering van de maker over. Vreemd genoeg is het antwoord er soms vóór de vraag. Zo zie je in een van zijn schilderijen een doorkijkje, een verkleind venster op de wereld. Om de wonderen ervan in neembare onderdelen te onderzoeken, denk je. Dan pas vraag je je af: wat doet dat afvoerputje daar?

"Het hoeft niet tentoongesteld te worden, maar wel gemaakt. Ik kan er niets aan doen, ik kan niet buiten mezelf om. Soms sta ik op met Bach om de dag te eindigen met stampende house. Heel veel dingen boeien me en dat vindt zijn weerslag in mijn werk. Voor commissies is die veelzijdigheid vaak een groot probleem. Ze weten niet wat ze krijgen als ze met me in zee gaan.

De V van Victory

Zoeken, voelen, gefascineerd zijn, wachten op het momentum en dan maken wat al bestaat

Een supermarkt vroeg me eens een reusachtige strandstoel te ontwerpen en ik kwam terug met het model van een geknakte mast waarin ik zelf een elegant voortschrijdende dame zag. Als ik het niet kan bedenken, dan is het niet zo. Dat vind ik een van de mooiste dingen van het vak, dat je je overtuiging kunt overdragen. Op dit moment ben ik vooral bezig met de schoonheid van takken. Een tak is van zichzelf al zo mooi, daar hoeft je niet veel aan te doen. Een aantal ervan heb ik in brons laten gieten. Op die takken krijg je een soort huid, die je zelf nooit zo zou kunnen maken. Het gips van de mal laat ik zitten, dat ziet er natuurlijk uit. Ze moeten alleen donkerder worden. Het beste zou zijn ze in de grond te begraven en de natuur zijn werk te laten doen. Dat deden kunstenaars vroeger ook in een zogenaamde pishoek. Door zouten in de grond en van urine slaat het brons uit. In Rijsenhout heb ik iets gemaakt dat past in mijn huidige werk. Ik hoop dat het zijn plek daar verovert. Ik zou het leuk vinden als het beeld deel uit gaat maken van het leven van de kinderen die er spelen. Dat ze het zich nog herinneren als ze al drie keer zijn verhuisd."

Overzicht locatie

De V van Victory staat op de hoek van de Vermeerstraat en de Boeierstraat in Rijsenhout. Het kunstwerk is een bronzen boom met V-tak en is 2 à 3 meter hoog.

Beeldende Kunst in Haarlemmermeer

Bedrijvigheid en een uitbundige groei kenmerken al decennia lang de ontwikkelingen binnen de gemeente Haarlemmermeer. Dat in deze groei de beeldende kunst altijd een belangrijke plaats innam, blijkt uit de omvangrijke beeldencollectie die door de jaren heen in de gemeente is opgebouwd.

Ook in de toekomst zal de beeldende kunst een belangrijke bijdrage leveren aan de inrichting van de openbare ruimte. De manier waarop is echter aan verandering onderhevig. Waren het tot de zeventiger jaren vooral autonome figuratieve objecten, zoals dat van de geliefde Dik Trom die het beeld bepaalden, langzaam maar zeker verschuift het accent naar kunst die een relatie aangaat met de omgeving.

Met haar beleid voor de komende jaren wil de gemeente Haarlemmermeer deze koerswijziging doorzetten. Meer en meer zal de beeldende kunst onderdeel gaan uitmaken van de openbare ruimte. Mengvormen van kunst, vormgeving en architectuur zullen dan ook steeds vertrouwd worden.

Vrijheidsbeelden

Het door velen omarmde initiatief van de Stichting Haarlemmermeers 5 mei Comité volgt binnen het gemeentelijk kunstbeleid een eigen spoor. Sinds 1995 nemen dit comité en de gemeente jaarlijks de gelegenheid te baat om nog eens te benadrukken dat vrijheid een groot goed is. Zij doen dit met de onthulling van een vrijheidsbeeld in een van de Haarlemmermeerse woonkernen. Na Weteringbrug, Vijfhuizen, Abbenees en Lisserbroek, was het in 1999 de beurt aan Rijsenhout. Zwanenburg kreeg in 2000 een vrijheidsbeeld en de overige woonkernen volgen in de komende jaren.

colofon

Gemeente Haarlemmermeer
Postbus 250, 2130 AG Hoofddorp
Nix communicatie, Yvonne van Outh

Foto's: Piers Spiljard, Amsterdam
Vormgeving: Creatief Service Centrum voor communicatieve vormgeving
Drukwerk: Beemmelans, oplage 750, september 2000

